

wenst. Hij zal dat alleen doen indien hij daarop is voorbereid.

mr.Th.G. Lautenbach
rechter in het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

58

Claimstichting kan niet tegelijkertijd vorderingen instellen als lasthebber en op grond van art. 3:305a (oud) BW

Rechtbank Amsterdam
23 februari 2022, nr. C/13/686219/HA ZA
20-677, ECLI:NL:RBAMS:2022:753
(mr. Vaessen)
Noot mr. D.A. van der Kooij

Collectieve actie. Lastgeving. Ontvankelijkheid.

[BW art. 3:305a]

De rechtbank Amsterdam oordeelt dat een claimstichting niet tegelijk kan optreden als lasthebber van benadeelde partijen en als 305a (oud)-stichting.

De stichting *Stichting Bouwfonds Claim* te Amsterdam,
eiseres in de hoofdzaak,
verweerster in het incident,
advocaat: mr. A.H. Beekhuizen,
tegen
de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid *Bouwfonds Fund Management B.V.* te Hoevelaken,
verweerster in de hoofdzaak,
eiseres in het incident,
advocaat: mr. R.L. Ubels.

Partijen worden hierna de Stichting en Bouwfonds genoemd.

1. Procedure
(...; red.)

2. De feiten

2.1. Bouwfonds was vanaf oktober 2004 tot en met december 2016 bestuurder van Bouwfonds Office Value Fund N.V. (hierna: het Fonds).

2.2. Het Fonds kocht commercieel vastgoed, voornamelijk kantoorpanden in Nederland. Het Fonds exploiteerde dit vastgoed door het langdurig te verhuren aan huurders uit hoofdzakelijk de overheidssector en financiële instellingen. Daaruit ontving zij huurinkomsten. Het uitgangspunt van het Fonds was om in 2013 te beginnen met de verkoop van het vastgoed en daarbij te profiteren van een positieve waardeontwikkeling van de kantoorpanden.

2.3. Het Fonds financierde de aankoop van het vastgoed met een combinatie van hypothecaire financiering en geïnvesteerd beleggingskapitaal. Dit beleggingskapitaal heeft zij in 2005 en 2006 opgehaald met de uitgifte van certificaten van aandelen in het kapitaal van het Fonds (hierna: de Certificaten). Voor deze uitgiftes is steeds een informatiebrochure en prospectus opgesteld (hierna: het Informatiemateriaal).

2.4. De eigenaren van de Certificaten (hierna: de Certificaathouders) hebben aan het einde van ieder boekjaar recht op het bedrag van de huurinkomsten dat na de voldoening van de financiële verplichtingen van het Fonds resteert. Na de voorgenomen verkoop van het vastgoed, zouden zij ook recht hebben op de verkoopopbrengst die na de aflossing van de hypothecaire financieringen resteerde (hierna: het verkooprendement).

2.5. Door de negatieve waardeontwikkeling van het vastgoed, is de voorgenomen verkoop uitgesteld. Uitkering van het verkooprendement aan de Certificaathouders is daarom uitgebleven.

2.6. De Stichting richt zich blijkens haar statutaire doelomschrijving, onder meer, tot het bevorderen en behartigen van de belangen van de Certificaathouders.

3. Het geschil

In de hoofdzaak

3.1. De Stichting vordert in de hoofdzaak, voor zover mogelijk bij uitvoerbaar bij voorraad, een verklaring voor recht dat Bouwfonds misleidende mededelingen heeft gedaan in de reclamebrochure alsook in het prospectus in verband met de emissie(s) van het Fonds en dat Bouwfonds verplicht is de daardoor veroorzaakte schade te vergoeden, nader op te maken bij staat.

3.2. De Stichting stelt hiertoe, verkort weergegeven, dat het Informatiemateriaal misleidende mededelingen en omissies bevat in de zin van artikel 6:194 BW, zoals die bepaling luidde tot 15 oktober 2008. Zij stelt dat de Certificaathouders onvoldoende of onjuist zijn geïnformeerd ten aanzien van het risicoprofiel, het verwachte rendement en de eigenschappen van de Certificaten alsook de bedrijfsvoering van het Fonds. Bouwfonds is om die reden aansprakelijk voor de schade die de Certificaathouders hierdoor hebben geleden.

3.3. Bouwfonds voert verweer tegen de vorderingen.

In het incident

3.4. Bouwfonds vordert in het incident, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

primair

de Stichting niet-ontvankelijk te verklaren, althans niet-ontvankelijk te verklaren voor zover haar vorderingen zien op toekomstige lastgevers, althans niet-ontvankelijk te verklaren voor zover zij als artikel 3:305a-stichting wordt aangemerkt en zij uit dien hoofde een vordering tot verwijzing naar een schadestaatprocedure heeft ingesteld, met veroordeling van de Stichting in de proceskosten en de wettelijke rente hierover;

subsidiar

de Stichting te gebieden binnen een termijn van 14 dagen te rekenen vanaf de datum van het vonnis kopieën van alle aan de Stichting verstrekte overeenkomsten van lastgeving aan Bouwfonds te verstrekken, op straffe van een dwangsom en met veroordeling van de Stichting in de proceskosten en de wettelijke rente hierover.

3.5. Bouwfonds stelt hiertoe, verkort weergegeven, dat zij ervan mocht uitgaan dat de Stichting als lasthebber procedeert voor bepaalde Certificaathouders en niet als collectieve belangenbehartiger voor alle Certificaathouders in de zin van artikel 3:305a BW. Zij kan haar hoedanigheid niet gedurende deze procedure veranderen. Omdat de Stichting als lasthebber net zo goed moet voldoen aan de Claimcode en zij hier niet aan voldoet, heeft de Stichting geen belang bij haar vorderingen en moeten deze niet-ontvankelijk worden verklaard. Voor zover haar vorderingen wel ontvankelijk zijn, kan de Stichting als lastgever niet optreden voor Certificaathouders die haar na de dagvaarding een last hebben gegeven en kan zij

als collectieve belangenbehartiger geen schadevergoeding vorderen.

3.6. De Stichting voert verweer en heeft, samengevat, aangevoerd dat zij in deze zaak in twee hoedanigheden optreedt. De verklaring voor recht vordert zij als collectieve belangenbehartiger in de zin van artikel 3:305a BW en de schadevergoeding, nader op te maken bij staat, als lasthebber van een cessie ter incasso die de Certificaathouders aan haar hebben verstrekt en nog kunnen verstrekken.

4. De beoordeling

4.1. Het incident stelt de vraag aan de orde of de Stichting in twee hoedanigheden kan optreden: als lasthebber en als collectief belangenbehartiger van de Certificaathouders in de zin van artikel 3:305a BW, dus als zogenoemde 305a-stichting.

4.2. Het antwoord op deze vraag heeft onder meer gevolgen voor de door haar ingestelde schadevordering. Omdat de gebeurtenissen waarop de aansprakelijkheid van Bouwfonds wordt gebaseerd hebben plaatsgevonden voor 15 november 2016, geldt de wettekst van artikel 3:305a BW die tot 1 januari 2020 van toepassing was. Onder die bepaling van artikel 3:305a BW (oud) kan een 305a-stichting geen schadevordering instellen.

4.3. De door de Stichting voorgestane hoedanigheden leiden ook ieder tot een andere materiële procespartij die bij deze zaak betrokken is. In haar optreden als 305a-stichting is zij zowel de formele als de materiële procespartij die het collectieve belang van de gezamenlijke beleggers behartigt, terwijl zij als lasthebber uitsluitend de formele procespartij is die de individuele belangen behartigt van de Certificaathouders die haar een last hebben gegeven en als materiële procespartij zijn te beschouwen.

4.4. Voor zover de Stichting optreedt als 305a-stichting, raakt haar optreden gevraagd en ongevraagd alle Certificaathouders, tenzij deze zich daaraan onttrekken zoals voorzien in de leden 4 en 5 van artikel 3:305a (oud) BW. Dit is wezenlijk anders als het gaat om haar optreden uit hoofde van lastgeving. In dat kader kan de Stichting slechts de belangen behartigen van de Certificaathouders die haar ten tijde van het uitbrengen van de dagvaarding een last hadden gegeven.

4.5. Het moment van uitbrengen van de dagvaarding is bepalend voor de vraag wie er materieel partij zijn in het geding. Het uitgangspunt is dat een partij hierna niet meer in een andere hoeda-

nigheid kan optreden, dan die waarin zij haar vordering bij aanvang van de procedure heeft ingesteld (vgl. HR:2003:AN8483, rov. 3.13). Een stichting die als lasthebber een procedure begint ter behartiging van de belangen van één of meer Certificaathouders, kan in de loop van de procedure dus niet haar hoedanigheid wijzigen in die van een 305a-stichting die voor zichzelf procedeert. Dit is slechts mogelijk als die wijziging plaatsvindt op een moment dat de wederpartij nog niet heeft gereageerd in de procedure (vgl. ECLI:NL:HR:2020:587).

4.6. De situatie die in deze zaak voorligt is in zoverre anders, dat de Stichting niet haar hoedanigheid heeft gewijzigd maar stelt dat zij van meet af aan zowel voor zichzelf als 305a-stichting als voor de lastgevers is opgetreden. Zij wil als één formele procespartij dus voor twee verschillende materiële procespartijen optreden. Die voorgestelde dubbele materiële hoedanigheid van een eisende partij is niet mogelijk (vgl. ECLI:NL:GHAMS:2021:747 rov. 3.6). Dit zou immers betekenen dat de rechtssubjectiviteit van de eisende partij wordt opgesplitst, waardoor geen sprake meer is van één rechtssubject dat op basis van zijn materieelrechtelijke aanspraken ten opzichte van Bouwfonds wordt gebonden en rechten verkrijgt.

4.7. De problematiek van deze dubbele hoedanigheid laat zich in deze zaak ook illustreren door het feit dat de Stichting in haar stellingen geen onderscheid heeft gemaakt tussen de twee rechtssubjecten. Zo heeft een vordering die door de Stichting als 305a-stichting wordt ingesteld, in beginsel stuitende werking ten aanzien van de verjaring van de vorderingen van het collectief van Certificaathouders. Een vordering die zij als lasthebber instelt, heeft daarentegen slechts stuitende werking voor de verjaring van de vorderingen van de lastgevers die zij op dat moment vertegenwoordigt. Dit kan tot complicaties leiden in deze procedure. Niet alleen voor de rechterlijk beoordeling, maar met name omdat het de verdediging aanmerkelijk kan bemoeilijken. De in deze procedure te beoordelen grondslag van de schadevergoeding wordt daarnaast complex in een situatie waarin voor de Stichting in haar hoedanigheid als 305a-stichting een wettelijk verbod geldt om schadevergoeding te vorderen, terwijl zij dat wel kan in haar hoedanigheid van lasthebber, maar dan slechts voor een beperkt deel van het collectief.

4.8. Daarbij kan ook niet uit het oog worden verloren dat voor de Stichting in haar hoedanigheid als 305a-stichting een wettelijk verbod geldt om schadevergoeding te vorderen. Dit terwijl uit hetgeen de Stichting heeft aangevoerd, volgt dat de Certificaathouders gehouden zijn aan haar een percentage van de door hen te ontvangen schadevergoeding af te dragen. Weliswaar geldt die afdrachtplicht alleen voor de Certificaathouders die “deelnemen” in de Stichting, maar waar ook nog na het uitbrengen van de dagvaarding kan worden deelgenomen in de Stichting als collectief belangenbehartiger, valt niet uit te sluiten dat de Stichting ook een eigen belang als collectief belangenbehartiger heeft bij de schadevergoeding. Dit klemt omdat de wetgever onder het oude recht collectieve schadeclaims heeft willen uitsluiten en heeft gemeend dat schade steeds op individuele basis moet worden gevorderd.

4.9. Dit leidt tot het oordeel dat de Stichting niet als één en dezelfde eisende partij tegelijk kan optreden als lasthebber en als 305a-stichting. De vraag is vervolgens of de Stichting haar vorderingen dan wel in één van de twee hoedanigheden kan instellen en aldus ontvankelijk zijn. Uit hetgeen hiervoor is overwogen volgt dat zij als 305a-stichting uitsluitend een verklaring voor recht kan vorderen, terwijl zij als lasthebber voor degenen die haar op het moment van uitbrengen van de dagvaarding een last hadden gegeven, niet alleen een verklaring voor recht maar ook schadevergoeding kan vorderen. Het is niet aan de rechtbank om hiertussen een keuze te maken. Die keuze moet de Stichting maken. Het gegeven dat Bouwfonds meent dat zij ervan mocht uitgaan dat de Stichting enkel als lasthebber procedeert, maakt dit niet anders. De rechtbank ziet geen aanleiding om de Stichting in dit stadium van het geding nogmaals hiertoe de gelegenheid te bieden. Feitelijk zou dit immers betekenen dat de eis herschreven moet worden. Dat voert in deze fase van de procedure te ver, vooral omdat de Stichting dit al bij de conclusie van antwoord in het incident had kunnen en ook had moeten doen, gelet op het verweer van Bouwfonds en de hiervoor geschetste stand van de jurisprudentie.

Conclusie

4.10. Slotsom is dat het door Bouwfonds in het incident aangevoerde verweer slaagt. Uit de eisen van een goede procesorde volgt dat de Stichting niet-ontvankelijk is in haar vordering in de

hoofdzaak en dat haar vordering daarom moet worden afgewezen.

4.11. De Stichting wordt als de in het ongelijk gestelde partij met de proceskosten in incident en in de hoofdzaak belast. De kosten van Bouwfonds worden tot op heden begroot op:

- griffierecht € 667,00
  - salaris advocaat € 996,00 (2 punten x € 498,00)
- Totaal € 1.663,00

4.12. De Stichting wordt ook veroordeeld in de nakosten, voor zover deze kosten op dit moment reeds kunnen worden begroot, op de wijze zoals in de beslissing vermeld.

5. Beslissing

De rechtbank, recht doende in het incident en in de hoofdzaak:

- 5.1. wijst de vordering af;
- 5.2. veroordeelt de Stichting in de proceskosten, aan de zijde van Bouwfonds tot op heden begroot op € 1.663,00;
- 5.3. veroordeelt de Stichting in de kosten die na dit vonnis ontstaan, begroot op € 163,00 aan salaris advocaat, te vermeerderen met € 85,00 plus de exploitkosten van betekening als de Stichting niet binnen veertien dagen na aanschrijving aan dit vonnis heeft voldaan en er vervolgens betekening van de uitspraak plaatsvindt;
- 5.4. verklaart de veroordelingen onder 5.2 en 5.3 uitvoerbaar bij voorraad.

NOOT

1. Stichting Bouwfonds Claim (hierna: de Stichting) probeert zowel als lasthebber als op grond van art. 3:305a (oud) BW voor benadeelde partijen op te treden en vordert een verklaring voor recht dat Bouwfonds misleidende mededelingen heeft gedaan en dat Bouwfonds verplicht is de daardoor veroorzaakte schade te vergoeden, nader op te maken bij staat. De rechtbank oordeelt dat dit niet kan en oordeelt dat uit de eisen van de goede procesorde volgt dat de Stichting niet-ontvankelijk is in haar vorderingen.

2. Het procesrecht biedt verschillende mogelijkheden om vorderingen voor een groep personen in te stellen. De meest basale mogelijkheid is om al deze personen op de dagvaarding als eiser te vermelden en voor elk van hen een vordering in te stellen (subjectieve cumulatie). Een verdere ‘bundeling’ van vorderingen is mogelijk door ge-

bruik te maken van een belangenorganisatie (of ‘claimvehicle’). De opties zijn dan om de belangenorganisatie te laten optreden op grond van volmacht of lastgeving, op basis van aan de belangenorganisatie gecedeerde vorderingen of door middel van een op art. 3:305a BW gebaseerde collectieve rechtsvordering. Elk van deze opties wordt beheerst door bepaalde regels. Bij lastgeving, waar het in bovenstaande uitspraak om gaat, heeft de procespartij de last om in eigen naam een vordering voor een ander in te stellen. Naar vaste rechtspraak van de Hoge Raad geldt dat een lasthebber die in eigen naam in rechte optreedt ten behoeve van een ander (de lastgever), niet gehouden is in de dagvaarding of anderszins te vermelden dat hij ter behartiging van de belangen van een ander optreedt. Pas indien het verweer van de wederpartij daartoe aanleiding geeft, zal de lasthebber moeten stellen en zo nodig bewijzen dat hij uit hoofde van lastgeving bevoegd is in eigen naam ten behoeve van de rechthebbende op te treden (zie HR 16 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:2112, «JBPr» 2019/14, m.nt. Werners, r.o. 5.2.3 (X./Euretco)). Bij een op art. 3:305a (zowel vóór 1 januari 2020, als na deze datum) BW gebaseerde collectieve rechtsvordering gaat het om een ‘rechtsvordering die strekt tot bescherming van gelijksoortige belangen van andere personen’. Om als belangenorganisatie een dergelijke vordering in te kunnen stellen golden en gelden bepaalde aanvullende voorwaarden (die volgen uit art. 3:305a (oud en nieuw) BW en vanaf 1 januari 2020 ook uit art. 1018c lid 5 Rv). Tot 1 januari 2020 kon deze collectieve rechtsvordering niet strekken tot schadevergoeding te voldoen in geld (art. 3:305 lid 3 (oud) BW). Naar voor de hand ligt, gaf dat laatste de Stichting aanleiding om tevens als lasthebber op te (willen) treden.

3. Het bestaan van de verschillende hoedanigheden waarin een belangenorganisatie voor een groep personen kan optreden, leidt tot enkele complicaties. Ten eerste rijst de vraag of aan een belangenorganisatie die optreedt op grond van volmacht of lastgeving of op basis van gecedeerde vorderingen, dezelfde eisen moeten worden gesteld als in het geval van een op art. 3:305a BW collectieve gebaseerde vordering (zie hierover recent rb. Amsterdam 27 juli 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:4466, r.o. 2.3 t/m 2.10 (Trucks)) en/of deze belangenorganisatie aan de Claimcode dient te voldoen (zie ook r.o. 3.5 van

de te bespreken uitspraak). Op deze kwestie zal ik hier niet verder ingaan. Ten tweede kan de vraag opkomen of een belangenorganisatie de wijze waarop zij voor haar achterban optreedt, lopende de procedure kan veranderen. Naar vaste rechtspraak van de Hoge Raad vloeit uit de goede procesorde voort dat een partij niet in de loop van de procedure in een andere hoedanigheid kan gaan optreden dan die waarin zij haar vordering bij aanvang van de procedure heeft ingesteld (HR 3 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:587, «JBPr» 2020/61, m.nt. Vos, r.o. 3.2 (*Trafigura*), met verwijzing naar eerdere rechtspraak). In deze rechtspraak wordt niet volledig consistent gerationaliseerd wanneer sprake is van een ontoelaatbare verandering van hoedanigheid (zie nader: D.L. Barbiers & C.J.M. Klaassen, “Wie is u?” Deformalisering versus zekerheid: enkele gedachten over de wijziging van partijhoedanigheid tijdens de procedure’, *TCR* 2020/3). Wél is duidelijk dat indien een belangenorganisatie als vertegenwoordiger van benadeelden een vordering instelt en vervolgens haar eis wijzigt en een vordering instelt op de voet van art. 3:305a (oud) BW, sprake is van een als uitgangspunt ontoelaatbare wijziging van hoedanigheid waarin de belangenorganisatie in het geding optreedt (zie nogmaals HR 3 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:587, «JBPr» 2020/61, r.o. 3.2 en 3.3 (*Trafigura*)). Ten derde rijst de vraag, zoals in de te bespreken uitspraak, of een belangenorganisatie tegelijkertijd op verschillende wijzen voor haar achterban kan opkomen.

4. De rechtbank heeft in deze uitspraak geoordeeld over de situatie waarin een belangenorganisatie tegelijkertijd een op art. 3:305a (oud) BW gebaseerde vordering instelt en als lasthebber optreedt. Deze kwestie is in de feitenrechtspraak vaker aan de orde geweest. Opvallend is dat feitenrechters doorgaans geen probleem zien in deze cumulatie en de belangenorganisatie niet om deze reden niet-ontvankelijk verklaren; of een dergelijke cumulatie toelaatbaar is, komt doorgaans ook niet uitdrukkelijk aan de orde (zie rb. Noord-Nederland, 2 september 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:4185, rb. Rotterdam 27 september 2017 ECLI:NL:RBROT:2017:7373, rb. Rotterdam 18 juli 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:9219, rb. Den Haag 6 april 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:3182). Anders werd geoordeeld door hof Amsterdam in de uitspraak van 16 maart 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:747. Het bijzondere aan de

uitspraak van het hof is dat de belangenorganisatie *primair* wilde optreden op grond van art. 3:305a (oud) BW en *subsidiair* als lasthebber van degenen die zich bij deze organisatie hebben aangesloten of nog zullen aansluiten. Een dergelijke eis lijkt mij een mogelijke wisseling van hoedanigheid te impliceren (namelijk: indien de primaire vordering wordt afgewezen en dus over de subsidiaire vordering geoordeeld dient te worden) die ontoelaatbaar zou kunnen zijn (en die gelet op art. 136 Rv betekenis zou hebben voor de mogelijkheid van de gedaagde om een conventionele vordering in te stellen). Het hof oordeelde in deze zaak echter meer categorisch dat ‘een 305a-stichting, die in eigen naam de belangen van benadeelden behartigt, niet tegelijkertijd kan optreden als lasthebber van die benadeelden’ (r.o. 3.6). Tot slot is in dit kader vermeldenswaard de (wat oudere) uitspraak van de Hoge Raad inzake *ABN AMRO/Coopag Finance* (HR 2 december 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1562, *NJ* 1996/246, m.nt. Verkade). In deze zaak liet de belangenorganisatie, een vereniging, een vordering op grond van art. 3:305a (oud) BW cumuleren met vorderingen op basis van aan haar gecedeerde aanspraken op schadevergoeding. Ter zake van die laatste vorderingen oordeelde het hof dat de vereniging slechts ontvankelijk was voor zover de cessies hadden plaatsgevonden vóór de inleidende dagvaarding. De tegen dat oordeel gerichte klachten achtte de Hoge Raad gegrond: ‘Uitgaande van deze bevoegdheid [om op grond van art. 3:305a (oud) BW op te treden ter behartiging van belangen van obligatiehouders] valt niet in te zien waarom de Vereniging niet ook de belangen van deze obligatiehouders zou kunnen behartigen ter zake van hun ter incasso gecedeerde vorderingen tot schadevergoeding, ongeacht of deze cessie terstond of enige tijd later had plaatsgevonden’ (r.o. 5.2). De Hoge Raad lijkt hier aldus de vordering op grond van art. 3:305a (oud) BW te gebruiken om de mogelijkheid tot het instellen van een gecedeerde vordering te verruimen.

5. De rechtbank baseert haar beslissing dat de Stichting niet-ontvankelijk is in essentie op drie argumenten. Ten eerste het doctrinaire argument dat een belangenorganisatie niet als formele procespartij voor twee verschillende materiële procespartijen kan optreden (r.o. 4.6). Deze nogal breed geformuleerde regel overtuigt niet dadelijk, omdat niet zonder meer valt in te zien waar-

om een formele procespartij niet op basis van volmacht of lastgeving voor meerdere materiële procespartijen tegelijkertijd zou kunnen optreden. Het tweede argument lijkt gelegen te zijn in de goede procesorde. De rechtbank wijst erop dat de Stichting geen onderscheid maakt tussen de hoedanigheden waarin zij de vorderingen instelt. Dat kan, naar het oordeel van de rechtbank, de rechterlijke beoordeling compliceren en de verdediging aanmerkelijk bemoeilijken (r.o. 4.7). Op zichzelf kunnen de eisen van een goede procesorde de toegang tot het recht beperken (V.C.A. Lindijer, *De goede procesorde* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2006, par. 3.5). Men kan zich echter afvragen of dit argument kan dragen dat de Stichting, zoals de rechtbank in r.o. 4.9 oordeelt, voor één hoedanigheid had moeten kiezen, of slechts dat de Stichting helder onderscheid had moeten maken tussen de in verschillende hoedanigheden ingestelde vorderingen. Ten derde wijst de rechtbank erop dat degenen voor wie de Stichting opkomt en die tevens 'deelnemen' in de Stichting, gehouden zijn een percentage van de ontvangen schadevergoeding aan haar af te dragen. Aldus valt naar het oordeel van de rechtbank 'niet (...) uit te sluiten' dat de Stichting als collectieve belangenbehartiger een eigen belang heeft bij schadevergoeding (r.o. 4.8). De Stichting lijkt zo in strijd te komen met de Claimcode (2011 en 2019), terwijl de collectieve vordering mogelijk juist gebruikt wordt om voor een groeiend aantal afdrachtplichtige 'deelnemers' in de Stichting op te kunnen treden. Niet onmiddellijk is echter helder waarom de Stichting in haar hoedanigheid als lasthebber op deze grond niet-ontvankelijk zou zijn: de Claimcode is immers van toepassing op belangenorganisaties die optreden overeenkomstig art. 3:305a BW of art. 7:907 BW. Het zou goed zijn geweest indien de rechtbank dat in haar motivering nader had uitgewerkt.

mr. D.A. van der Kooij
advocaat bij Houthoff

59

Bevoegdheids- en overgangsrechtperikelen in een collectieve actie over beweerdelijke manipulatie-instrumenten in auto's

Rechtbank Amsterdam
30 maart 2022, nr. C/13/681190/HA ZA 20-299,
ECLI:NL:RBAMS:2022:1541
(mr. Jongeneel, mr. Kruis, mr. Kalff)
Noot mr. D.L. Barbiers, onder «JBPR»
2022/61.

Collectieve actie. Internationale en relatieve bevoegdheid. Overgangsrecht. WAMCA.

[BW art. 3:305a; Ow NBW art. 119a; WAMCA art. III lid 2; Verordening Brussel I-bis art. 7 punt 2; Verordening Brussel I-bis art. 8 punt 1]

De rechtbank Amsterdam oordeelt over haar bevoegdheid in een collectieve actie over beweerdelijke manipulatie-instrumenten in Volkswagen-auto's. De rechtbank acht zich deels bevoegd. Verder oordeelt de rechtbank dat op alle ingestelde vorderingen het oude collectieve-actierecht van toepassing is, omdat de beweerdelijke manipulatie-instrumenten vóór 15 november 2016 tot stand zijn gebracht.

De stichting *Stichting Diesel Emissions Justice* te Amsterdam,
advocaat mr. Q.L.C.M. Bongaerts te Amsterdam, eiseres,
tegen

1. de vennootschap naar buitenlands recht *Volkswagen Aktiengesellschaft* te Wolfsburg, Duitsland, advocaat mr. J.K. van Hezewijk te Amsterdam,
2. de vennootschap naar buitenlands recht *Audi Aktiengesellschaft* te Ingolstadt, Duitsland, advocaat mr. A. Knigge te Amsterdam,
3. de vennootschap naar buitenlands recht [gedaagde 3] te [plaats], advocaat mr. W. Heemskerke te 's-Gravenhage,
4. de vennootschap naar buitenlands recht *Škoda Auto A.S.* te Mlada Boleslav, Tsjechië, advocaat mr. J.K. van Hezewijk te Amsterdam,